Ministerie van Buitenlandse Zaken

Aan de Voorzitter van de
Tweede Kamer der Staten-Generaal
Prinses Irenestraat 6
Den Haag

Ministerie van Buitenlandse Zaken
Rijnstraat 8
2515 XP Den Haag
Postbus 20061
Nederland
www.minbuza.nl

Onze referentie
BZ2632714

Uw referentie
2026Z20398/2026D49777

Datum 10 november 2026
Betreft Opvolging motie Van der Lee (36 740, nr. 7)

Met deze brief reageer ik op de aandachtspunten die de Algemene Rekenkamer heeft aangeboden bij de ontwerpbegroting 2027 van begrotingshoofdstuk V Buitenlandse Zaken. In uw brief van 8 oktober 2026 met kenmerk 2026Z20398/2026D49777 en uw rappèl van 30 oktober 2026 met kenmerk 21501-02-3137/2026D54306 heeft u mij verzocht de Kamer schriftelijk, voorafgaand aan de begrotingsbehandeling, te informeren over de hoofddoelen van het kabinetsbeleid voor het Ministerie van Buitenlandse Zaken en deze concreet en meetbaar te formuleren. Conform dit verzoek en in lijn met de motie-Van der Lee c.s.[1] onderschrijf ik het belang om de hoofddoelen van het Buitenlands Beleid concreet en zo veel mogelijk meetbaar te formuleren.

Het ministerie van Buitenlandse Zaken stuurt op hoofddoelen, die zijn vastgelegd in de vier beleidsartikelen van de BZ-begroting en moeten bijdragen aan een optimistisch en realistisch buitenlandbeleid:

1. **Versterkte internationale rechtsorde (artikel 1)** – het bevorderen van een goed functionerende internationale rechtsorde en de bescherming en bevordering van mensenrechten. Daarbij richt Nederland zich op sterke internationale instellingen, naleving en ontwikkeling van internationale regels, en inzet op prioritaire thema's als gelijke rechten, vrijheid van meningsuiting en bescherming van mensenrechtenverdedigers.
2. **Veiligheid en stabiliteit (artikel 2)** – het beschermen van de vrijheid en welvaart in het Koninkrijk door een versterkte internationale veiligheidsinzet, met nadruk op een sterker Europa binnen de NAVO, een actieve rol van de EU in defensiegereedheid en een concurrerende Europese defensie-industrie. Nederland zet hierbij in op gelijkere lastenverdeling onder bondgenoten, een grotere Europese bijdrage aan afschrikking en verdediging, en onverminderde meerjarige militaire en niet-militaire steun aan Oekraïne, inclusief inzet op gerechtigheid via internationale accountability-mechanismen.
3. **Effectieve Europese samenwerking (artikel 3)** – het realiseren van een slagvaardige, economisch sterke, weerbare en concurrerende Europese Unie, die essentieel is voor onze welvaart, vrijheid en veiligheid. Nederland werkt hiertoe constructief, realistisch en optimistisch samen met Europese en internationale partners, zodat de EU effectief kan reageren op geopolitieke

[1] Motie 36 740, nr. 7

uitdagingen en ontwikkelingen die direct van invloed zijn op onze economische, sociale en politieke toekomst.

4. **Consulaire dienstverlening en uitdragen Nederlandse waarden (artikel 4)** – het verlenen van goede consulaire diensten aan Nederlanders in het buitenland, inclusief verstrekken van reisdocumenten, publieksinformatie en consulaire crisisbeheersing, en het leveren van een bijdrage aan een gereguleerd personenverkeer via het Europese visumbeleid. Daarnaast richt dit artikel zich op het versterken van de Nederlandse cultuursector en op strategische publieksdiplomatie om begrip en draagvlak voor het geïntegreerde buitenlandbeleid te vergroten en de beeldvorming over Nederland bij buitenlandse doelgroepen te versterken. Als laatste geeft het budget op dit artikel invulling aan de opvolging van excuses slavernijverleden in Suriname.

Onder de verschillende beleidsartikelen worden programma's uitgevoerd met concrete beleidsdoelen, indicatoren, financiële kaders en meetbare resultaten. Daarmee wordt invulling gegeven aan de beleidsprioriteiten zoals geformuleerd in de Beleidsbrief Buitenlandse Zaken 2026: verantwoordelijkheid nemen voor de eigen veiligheid, het versterken van ons internationale verdienvermogen en economische veiligheid, het beschermen en bevorderen van de internationale rechtsorde en mensenrechten, en het ondersteunen van Nederlandse burgers in het buitenland waar dat nodig is.

De uitvoering van deze doelen vraagt om een goed toegerust en slagvaardig ministerie. Voldoende, deskundig en wendbaar personeel in Den Haag en in het postennet is een randvoorwaarde om de beoogde resultaten op alle vier beleidsartikelen te realiseren. In de apparaatsparagraaf (artikel 7) van de begroting is daarom expliciet opgenomen hoe de personele en materiële inzet wordt afgestemd op de beleidsdoelen, inclusief de intensivering van het postennet en de invulling van de Rijksbrede taakstellingen.

De inhoudelijk onafhankelijke directie Internationaal Onderzoek en Beleidsevaluatie (IOB) is bij Buitenlandse Zaken verantwoordelijk voor het verrichten van de Periodieke rapportages en voert ook methodologisch complexe ex post evaluaties en synthesestudies uit. Hierbij wordt zowel kwalitatief als waar mogelijk kwantitatief onderzocht in hoeverre het ministerie de gestelde doelen door een beleidsinzet heeft bereikt. Een voorbeeld is de in 2024 gepubliceerde evaluatie over de Nederlandse invloed in de Europese Unie waarbij de IOB concludeerde dat, vergeleken met andere EU-lidstaten, Nederland in de onderzochte periode veel invloed had op EU-beleid.[2] Deze onderzoeken zijn van grote waarde om van te leren en in te zetten voor nieuwe beleidsontwikkeling. Verder worden deze ook ingezet voor de gesprekken met uw Kamer over de doeltreffende en doelmatige inzet van middelen.

Zoals toegelicht in het Comptabiliteitswet 3.1 (CW3.1) Bestedingsvoorstel: Intensivering Postennetwerk wordt ook voor het postennet beschreven welke doelstellingen worden nagestreefd, welke beleidsinstrumenten worden ingezet en op welke wijze de resultaten worden gemonitord en geëvalueerd. Dit gebeurt via de jaarplancyclus van de posten, de reguliere rapportages in de begroting en het jaarverslag, en de periodieke doorlichtingen door de Inspectie Signalering en Begeleiding, de Auditdienst Rijk en – waar opportuun voor beleidsevaluaties – IOB. Daarmee wordt informatie verkregen over het functioneren van het versterkte postennet. Verder kan IOB verzocht worden om aanvullend te evalueren in hoeverre de versterking van het postennet bijdraagt aan de in het formulier beschreven doelstellingen op het terrein van veiligheid, economische

[2] Resultaten – Evaluatie van de Nederlandse invloed in de Europese Unie | Directie Internationaal Onderzoek en Beleidsevaluatie (IOB)

diplomatie, het verminderen van strategische afhankelijkheden en de bevordering van mensenrechten, democratie en rechtsstaat. In de brief over de inzet van niet-militaire steun aan Oekraïne van 27 oktober j.l. zijn tevens de uitgangspunten, onderdelen en doelstellingen zoals opgenomen in de CW 3.1 geïntegreerd (referentienummer BZ2632440). Een deel van deze inzet wordt uitgevoerd via de begroting van het Ministerie van Buitenlandse Zaken.

Het kabinet is de Algemene Rekenkamer erkentelijk voor de opgestelde begrotingsbrief en het verder onder de aandacht brengen van het belang van het formuleren van hoofddoelen en van het evalueren van de doelmatigheid en doeltreffendheid van beleid. Het kabinet blijft zich onverminderd inspannen om de beleidsprioriteiten en hoofddoelen, zoals opgenomen in de beleidsbrief Buitenlandse Zaken 2026 en de ontwerpbegroting 2027, te verwezenlijken.

De minister van Buitenlandse Zaken,

T.B.W. Berendsen